

6. Hakamy Ali, Charlotte E Bolton and Tricia M McKeever. The effect of pulmonary rehabilitation on mortality, balance, and risk of fall in stable patients with chronic obstructive pulmonary disease: A systematic review. *Chronic Respiratory Disease* 2017, Vol. 14(1) 54–62.
7. Jibril Mohammed, Hellen Da Silva, Jessica Van Oosterwijck and Patrick Calders. Effect of respiratory rehabilitation techniques on the autonomic function in patients with chronic obstructive pulmonary disease: A systematic review. *Chronic Respiratory Disease* 2017, Vol. 14(3) 217–230.
8. Kim J. K. Active case finding strategy for chronic obstructive pulmonary disease with handheld spirometry / J. K. Kim, C. M. Lee, J. Y. Park et al. // *Medicine (Baltimore)*. 2016 Dec; 95(50): e5683.
9. Kruis AL, Boland MRS, Assendelft WJJ, Gussekloo J, Tsiachristas A, Stijnen T, et al. Effectiveness of integrated disease management for primary care chronic obstructive pulmonary disease patients: results of cluster randomized trial // *BMJ* 2014. – 349. – P. 5392.
10. Rodriguez DA, Arbillaga A, Barberan-Garcia A, et al. Effects of interval and continuous exercise training on autonomic cardiac function in COPD patients. *Clin Respir J* 2016; 10(1): 83–89.
11. Silva CS, Nogueira FR, Porto EF. Dynamic hyperinflation during activities of daily living in COPD patients. *Chron Respir Dis* 2015; 12(3): 189–196.

References:

1. Hryhus I. (2017) “Changes in the functional status of patients with chronic obstructive pulmonary disease in the process of physical rehabilitation”, *Visnyk Prykarpatskoho universytetu. Seriya : Fizychna kultura*, vol. 25–26. pp. 83–91.
2. Maliavyn A. H. (2006) “Respiratory medical rehabilitation. Practical guide for doctors”, *Praktycheskaia medytsyna*, pp. 416
3. S. V. Pkhidenka (2001) “Methodology for assessing the quality of life” *Vsesvitnia orhanizatsiia okhorony zdorovia*, pp. 58.
4. Feshchenko Yu. I. (2013) “Chronic Obstructive Pulmonary Disease: Aetiology, Pathogenesis, Classification, Diagnosis, Therapy”, *Ukrainskyi pulmonolohichnyi zhurnal*. № 3. pp. 7-12.
5. Global Strategy for the Diagnosis, Management and Prevention of Chronic Obstructive Pulmonary Disease, GOLD Executive Summary. – Updated 2017. <http://goldcopd.org/gold-2017-global-strategy-diagnosis-management-prevention-copd>.
6. Hakamy Ali, Charlotte E Bolton and Tricia M McKeever. The effect of pulmonary rehabilitation on mortality, balance, and risk of fall in stable patients with chronic obstructive pulmonary disease: A systematic review. *Chronic Respiratory Disease* 2017, Vol. 14 (1), p. 54–62.
7. Jibril Mohammed, Hellen Da Silva, Jessica Van Oosterwijck and Patrick Calders. Effect of respiratory rehabilitation techniques on the autonomic function in patients with chronic obstructive pulmonary disease: A systematic review. *Chronic Respiratory Disease* 2017, Vol. 14 (3), p. 217–230.
8. Kim J. K. Active case finding strategy for chronic obstructive pulmonary disease with handheld spirometry / J. K. Kim, C. M. Lee, J. Y. Park et al. // *Medicine (Baltimore)*. 2016. Dec; 95 (50): e5683.
9. Kruis AL, Boland MRS, Assendelft WJJ, Gussekloo J, Tsiachristas A, Stijnen T, et al. Effectiveness of integrated disease management for primary care chronic obstructive pulmonary disease patients: results of cluster randomized trial // *BMJ* 2014. – 349. – P. 5392.
10. Rodriguez DA, Arbillaga A, Barberan-Garcia A, et al. Effects of interval and continuous exercise training on autonomic cardiac function in COPD patients. *Clin Respir J* 2016; 10(1): 83–89.
11. Silva CS, Nogueira FR, Porto EF. Dynamic hyperinflation during activities of daily living in COPD patients. *Chron Respir Dis* 2015; 12(3): 189–196.

УДК 377.1: 004 (07)

Світлана Мальона

СИСТЕМАТИЗАЦІЯ І КОДИФІКУВАННЯ ЗАКОНОДАВСТВА ПРО СПОРТ: ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ДОСВІД І ПЕРСПЕКТИВИ УКРАЇНИ

Вивчення досвіду провідних країн Європи дозволило виявити причини, які заважають роботі по систематизації правових актів в галузі спорту в Україні. Показано, що існуючі правові відносини в українській системі фізичної культури і спорту має ряд недоліків, які впливають на недосконалість правових актів. Встановлено, що вирішення цих проблем лежить у площині систематизації адміністративно-спортивного права, яку треба здійснювати з врахуванням історичного досвіду з встановлення правових відносин в інших країнах Європи.

Ключові слова: адміністративно-спортивне право, систематизація, кодифікація, фізична культура і спорт.

The study of experience of the leading countries Europe allowed to expose reasons which interfere with work on systematization of legal acts in industry of sport in Ukraine. It is shown that in the Ukrainian system of physical culture and sport has the existent legal relations row of failings which influence on imperfection of legal acts in this region. It is set that the decision of coming problems to a head lies in the plane of systematization of administratively-sporting right, which it is needed to carry out taking into account historical experience for establishments of legal relations in other countries of Europe.

Key words: administratively-sporting right, systematization, codification, physical culture and sport.

Постановка проблеми та аналіз результатів останніх досліджень. Проведення Єврокубку з футболу 2012 року в містах Польщі та України актуалізує безліч складних питань і висуває перед державою Україна цілий ряд нових задач, в переліку яких – завдання вдосконалення вітчизняного законодавства про спорт [1, 4, 6].

Істотна розрізненість нормативних актів в галузі спорту, чого не зміг повністю подолати прийнятий в кінці 2007 року профільний нормативний правовий акт в цій сфері – Закон України від 4 грудня 2007 р. № 329–1452 “Про фізичну культуру і спорт в Україні”, конфліктні правові ситуації на літній Олімпіаді 2016 року (їх не раз вже зв’язували і не раз ще пов’яжуть з Олімпіадою, що відбулася в Сочі), а також декілька інцидентів на останніх чемпіонатах світу з різних видів спорту і незадовго до них, вимагають реконструкції правових інструментів захисту національних інтересів України [2, 5]. Це гостро визначає очевидну необхідність посилити роботу по систематизації законодавства про спорт в Україні.

Мета дослідження – вивчити досвід і виявити причини, які заважають роботі по систематизації правових актів в галузі спорту в Україні.

Методи дослідження. Дослідження базуються на проведенні аналітичного огляду наукової літератури з питань правового захисту у сфері фізичної культури і спорту України та ряду європейських країн.

Результати дослідження. Аналіз сучасної спеціальної юридичної літератури показав, що на сучасному етапі розвитку правових основ спорту кодифікування законодавства України в галузі спорту є дієвим інструментом при здійсненні процесу систематизації законодавства про спорт. Однак ні Основи законодавства України про фізичну культуру і спорт від 27 квітня 1993 р. № 4868–1, ні Закон України від 29 квітня 1999 р. № 80–1243 “Про фізичну культуру і спорт”, що прийшов їм на зміну не можуть повною мірою розглядатися як кодифікуючі акти, оскільки визначали лише найзагальніші принципи, містили базові, можна навіть сказати, рамкові правоустанови в галузі спорту. Закон України № 329–33 “Про фізичну культуру і спорт” від 14 липня 2014 р., поза сумнівом, є істотною віхою розвитку вітчизняного спортивного законодавства. Але самозаспокоєння можливе, тільки якщо порівнювати його з попередніми двома діючими в цій сфері законодавчими актами, вказаними вище. Даний закон також не може розглядатися як кодифікуючий акт, в усякому разі, з наступних причин:

1. Цей закон, при всіх його позитивних рисах, не носить фундаментального, всеосяжного характеру, не регулює всієї повноти суспільних відносин в галузі спорту, лише доповнює закріплені у величезному переліку нормативних правових актів норми, що стосуються в тій чи іншій мірі питань спорту.

2. Явно недостатні норми вказаного закону про протидію використуванню допінгових засобів і (або) методів в спорті (стаття 26) і з багатьох інших важливих питань, існує безліч пропусків правового регулювання у сфері спорту, залишаються невирішеними у вказаному законі.

3. Існує істотний перекис в діючому законі у бік превалювання декларативних норм над правовими механізмами, тоді як саме останні сьогодні так потрібні для ство-

рення необхідних правових умов інтенсивного розвитку українського спорту, збереження і підвищення його конкурентоспроможності.

Характерні слова одного з розробників вказаного закону А.А. Моргунова, сказані незабаром після ухвалення цього нормативного правового акту: "...вже на сьогоднішній день необхідно приступати до підготовки поправок до нього".

Тому, подальший розвиток українського спорту, тим більше – кардинальне поліпшення системи управління в ньому, неможливий без якісного вдосконалення законодавства України про спорт, зокрема шляхом його систематизації і кодифікування.

На думку багатьох авторів [1, 3, 6], назріла необхідність в розробці Спортивного кодексу України, а також в пакеті з ним, окремого закону про стимулювання розвитку фізичної культури (як самостійного засобу забезпечення дозвілля дітей і молоді, підтримки належного рівня суспільного здоров'я, профілактики алкоголізму, зловживання наркотичних і психотропних засобів тощо). Це дозволить державі ефективніше зосередити свої зусилля на кожному з цих двох найважливіших напрямів. Крім того, слід внести обширний перелік змін до інших нормативних правових актів України (у зв'язку з ухваленням вказаних вище законів).

Можна виділити наступні основні чинники, що обґрунтовують необхідність ухвалення Спортивного кодексу України: 1. Необхідність забезпечення комплексного, системного і істотно детальнішого регулювання в галузі спортивних відносин за допомогою створення основоположного, фундаментального, всеосяжного законодавчого акту в галузі спорту, що системно закріплює і здійснює регулювання всієї повноти стійкої і цілісної групи суспільних відносин в галузі фізичної культури і спорту.

Такий законодавчий акт здійснював би базове, первинне регулювання суспільних відносин як на рівні принципів і загальних правових розпоряджень, так і на рівні конкретних норм, опосередкованих і реалізуючих специфіку суспільних відносин в галузі спорту, зафіксував би їх як специфічний вид суспільних відносин і, відповідно, специфічний предмет регулювання, визначаючи самотність спортивного права як окремої, комплексної галузі права, забезпечив би адекватний цим відносинам метод правового регулювання, а також уточнення взаємодії і підвищення узгодженості галузі спортивного права з іншими галузями права і правовими інститутами.

2. Необхідність мінімізації надмірного об'єму і надмірної різноманітності нормативних правових актів в галузі спорту, особливо – підзаконних актів (нині превалюючих), усунення певної плутанини, викликаної таким надмірним різноманіттям.

3. Необхідність максимального скорочення і усунення дефектів правового регулювання у вигляді правових пропусків, правових і логічних суперечностей, невиправданого дублювання правових норм різними нормативними правовими актами, заміни застарілих, малоефективних норм має рацію в галузі спорту.

4. Необхідність підвищення ефективності правового регулювання в галузі спорту, зокрема за допомогою відходу від превалювання декларативних норм над правовими механізмами, а також підняття багатьох сегментів суспільних відносин в галузі спорту до рівня законодавчого регулювання (з рівня підзаконних актів), розширення охоплення суспільних відносин спортивним правом в тих областях, які з ним пов'язані, але реально в даний час їм не охоплені. При цьому слід забезпечити заощадження, сприйняття і систематизацію діючих норм, що позитивно зарекомендували себе. Має також рацію і кодифікація правових механізмів в галузі спорту для забезпечення ефективно працюючих підлеглих законодавчих актів, що забезпечують необхідну реалізацію і розвиток суспільних відносин в галузі спорту, незалежно від рівня правових актів, які їх закріплюють на сьогоднішній день. 5. Необхідність створення правових умов для якісного прориву у розвитку українського спорту (перш за все – дитячого і

юнацького як основи для майбутніх спортивних перемог України) за допомогою зміни основних напрямів державної політики в цій області, а також створення і реалізації системи інноваційних підходів.

5. Домінуючі позиції вітчизняний спорт по дуже багатьох напрямках займав в світі приблизно до 90-х років. Позитивний досвід нашої країни в побудові системи професійного спорту активно запозичений в зарубіжних країнах і, у ряді випадків, ними істотно просунутий і розвинений, тоді як Україна залишилася на тому ж рівні. Тому саме Спортивний кодекс України дозволить створити правові умови для позитивного інтенсивного розвитку професійного, дитячо-юнацького і масового спорту в Україні, оскільки сьогодні реалізовується модель всіх заходів держави в цій області зведена переважно до розподілу фінансових коштів по споживачах і на глибоке переконання більшості авторів [2, 5, 7], вже себе повністю вичерпала.

На засіданні профільного комітету Верховної ради із спорту 14 жовтня 2015 року Президент України П.О. Порошенко назвав спорт “одним з найважливіших державних пріоритетів”, а “... його розвиток, як і розвиток країни, повинен бути визначений відразу на 15 років вперед, до 2030 року”.

Розробка Спортивного кодексу України не тільки надала б такому процесу істотного імпульсу і поступального розвитку, але й створила б для цього необхідні правові та організаційні умови. Більше того, Спортивний кодекс міг би сам по собі працювати на випередження, бути, по суті, законодавчо закріпленою концепцією розвитку спорту і спортивного права в Україні, дозволяючи реалізацію тих або інших положень і вступу у силу відповідних правових норм. При цьому практика кодифікації могла б розставити пріоритети і позначити програму дій на тривалий термін.

6. Необхідність створення умов для оздоровлення нації і подолання демографічної кризи в Україні. Беручи до уваги те, що чинні у сфері фізичної культури і спорту нормативні правові акти в даний час не можуть забезпечити подолання негативної ситуації у сфері суспільного здоров'я, і навіть не містять належних правових норм і механізмів із цього приводу, розраховувати на те, що доповнення їх будь-якими ще приватними нормами приведе до позитивних результатів, було б дещо поспішно, оскільки системність державної політики стимулювання розвитку спорту як засобу подолання демографічної кризи все одно не буде забезпечена.

Спортивний кодекс України і систематизація законодавства в спорті дозволить створити правові умови для оздоровлення нації і подолання демографічної кризи, важливою причиною якої є сьогодні вкрай низька тривалість життя українців і низький рівень здоров'я населення, широке розповсюдження алкоголізму і наркоманії.

7. Необхідність уточнення розмежування компетенції між державними органами виконавчої влади в спорті і недержавними спортивними організаціями, а також підтримка розвитку саморегулювання організацій у цій галузі.

8. Вдосконалення системи правових засобів, покликаних укріпити законність в області спорту, створення дієвих механізмів для протидії корупції діяльності спортивних організацій, використанню допінгу та іншим негативним явищам.

9. Створення і закріплення дієвого галузевого правового інституту захисту на міжнародному рівні інтересів України в області спорту і прав учасників спортивних правовідносин.

10. Розробка і нормативне закріплення ефективного галузевого правового інституту фінансування якісно вищого рівня розвитку українського спорту, а також підвищення його доступності для громадян.

Зростання вартості платних послуг в спортивних комплексах, залах і басейнах, на стадіонах і спортивних майданчиках, істотне скорочення їх числа в пострадянській

період не компенсовані належним чином навіть останніми роками, коли держава позначила це питання державним пріоритетом. Ухвалення Спортивного кодексу дозволить усунути з мертвої точки рішення дуже багатьох питань, але, перш за все – створить реальні правові, фінансові і організаційні гарантії реалізації громадянами свого права на заняття спортом.

11. Створення ефективного правового забезпечення організації і проведення міжнародних (зокрема, олімпійських) спортивних заходів в Україні, підготовки російських команд до участі і участі в різних спортивних заходах за кордоном.

12. Формування принципово нової, стійкої, науково обгрунтованої і конкурентоздатної системи державного управління спортом в Україні, що володіє значним потенціалом розвитку.

13. Підвищення ефективності розмежування предметів ведення і повноважень України і суб'єктів України в області спорту, а також збільшення ролі органів місцевого самоврядування в цій сфері.

14. Необхідність кардинального поліпшення правового регулювання механізмів дозволу конфліктів і суперечок у спорті, вдосконалення системи спортивного арбітражу.

Слід також взяти до уваги, що розробка кодифікуючих законодавчих актів в конкретній сфері, системно закріплюючих і здійснюючих регулювання стійкої групи суспільних відносин властива вітчизняній правовій системі.

При розробці Спортивного кодексу України цілком доречно звернутися до досвіду правового регулювання інших країн у галузі спорту [9–12]. Найбільший інтерес в цьому значенні, викликає Спортивний кодекс Франції [3]. Це комплексний, досить широкий і деталізований нормативний правовий акт, регулює величезний масив суспільних відносин у спорті, причому у всьому їх різноманітті і в найширшому їх об'ємі. Цікава історія ухвалення даного документа. У 2004 році Міністерство охорони здоров'я, у справах молоді, спорту і асоціацій Французької Республіки виступило з ініціативою по підготовці кодифікуючого нормативного акту, об'єднуючого різні правові розпорядження в спортивній сфері. При цьому спортивне законодавство Франції було досить роздробленим і несистематизованим, його норми містилися, наприклад, в Кодексі законів про охорону здоров'я (боротьба з використанням допінга і питання контролю за здоров'ям спортсменів), Кодексі законів про освіту (освіта в галузі фізичної культури і спорту, заходи проти комерціалізації діяльності спортивних та оздоровчих установ), інші законодавчі акти, регулюючі, зокрема, питання у сфері будівництва, захисту навколишнього середовища, туризму, а також у величезній кількості підзаконних нормативних правових актів.

Крім того, діяв Закон Французької Республіки “Про організацію і підвищення ролі в суспільстві фізичної і спортивної активності” від 16.07.1984 р. № 84–610 (із змінами і доповненнями). Цікаво, що як основна мета ухвалення Спортивного кодексу Франції вказувалося на необхідність полегшення доступу громадян та спортивних асоціацій до норм спортивного законодавства, що міститься в єдиному документі. В результаті, концепція Спортивного кодексу Франції була розроблена в 2004 р., завершене складання його проекту в 2005 р., а 23 травня 2006 р. прийнята перша (законодавча) частина. Згідно його вступним статтям, спортивна діяльність заявлена національним пріоритетом Франції і включає важливі елементи виховання, культури, інтеграції та суспільного життя, сприяють як скороченню соціальної й культурної нерівності, так і турботі про суспільне здоров'я. Це формулювання також свідчить про те, наскільки важливе місце французька влада відводять спорту в житті французького суспільства, – звідси й обгрунтованість наявності кодифікуючого акту в цій країні.

Структурно Спортивний кодекс Франції складається із законодавчої частини, декретної частини, регламентарної частини (ухвали) і додатків. При цьому частини

кодексу підрозділяються, відповідно, на книги, частини книг, розділи, розділи і статті. Всього Спортивний кодекс Франції за станом на 24 травня 2009 року включає 1676 статті (більше, ніж чотири частини Цивільного кодексу України). Виходячи з особливостей французької правової системи, в його склад входять як законодавчі положення, так і норми підзаконного характеру. Зокрема, Спортивний кодекс Франції досить детально регулює цілий ряд проблем. До них відносяться такі питання як: – організація фізичної культури і спортивної діяльності; – забезпечення правового статусу суб'єктів спортивних правовідносин (суб'єктів публічного права, спортивних асоціацій і спортивних суспільств, спортивних федерацій і професійних спортивних ліг, представницьких і посередницьких органів, спортсменів, спортивних тренерів, спортивних суддів, спортивних агентів); – спортивної підготовки та освіти у галузі фізичної культури і спорту; – захисту здоров'я спортсменів і боротьби з вживанням допінга; – організації занять спортом; – обов'язків, пов'язаних із спортивною діяльністю; – порядку проведення спортивних заходів; – фінансування і державної підтримки спорту.

Зрозуміло, що не можна запозичувати правові розпорядження Спортивного кодексу Франції в незмінному вигляді, але врахувати французький досвід при кодифікуванні вітчизняного законодавства про спорт представляється досить корисним.

Висновки.

1. На сучасному етапі розвитку держави Україна існує гостра необхідність систематизації та кодифікації правових адміністративно-спортивних документів для забезпечення комплексного регулювання різноманітних спортивних відносин, що дозволить системно закріпити і здійснити регулювання низки суспільних відносин в галузі фізичної культури і спорту.

2. Для здійснення систематизації та кодифікації адміністративно-спортивного права в Україні доцільно використовувати юридичний досвід провідних країн Європи для забезпечення правового статусу суб'єктів спортивних правовідносин.

1. Андрій В. М. Теоретико-правові підходи щодо розуміння сутності права / В. М. Андрій // Форум права. – 2009. – № 1 – С. 11–15
2. Банчук О. Погляди українських представників теорії соціального права на проблему розмежування публічного і приватного права / О. Банчук // Право України. – 2015. – № 2. – С. 118–120.
3. Беньо М. Вплив теорії публічної адміністрації на розвиток адміністративного права (приклад Франції і Польщі) // Законодавство України. Науково-практичні коментарі. – 2006. – № 7. – С. 8–12.
4. Левицька Н. Нормативно-правовий інститут: загальнотеоретична характеристика / Н. Левицька // Вісник Львівського університету. Серія юридична. – 2012. – Вип. 56. – С. 24–29.
5. Мальона С. Б. Міжнародні нормативно-правові акти про соціальний захист спортсменів / С. Б. Мальона // Теоретико-методичні основи організації фізичного виховання молоді: матеріали IV Всеукраїнської науково-практичної конференції / під заг. ред. Сіренко Р. Р. – Львів : Видавничий центр ЛНУ ім. І. Франка, 2012. – 292 с.
6. Мальона С. Б. Законодавче регулювання суспільних відносин в сфері фізичної культури / С. Б. Мальона // Науковий часопис нац. пед. унів-ту ім. М. П. Драгоманова. Серія № 15. “Науково-педагогічні проблеми фізичної культури” / Фізична культура і спорт : зб. наук. праць / за ред. Г. М. Арзютова. – К. : Вид-во НПУ ім. М.П. Драгоманова, 2013. – Вип. 5, (30) 13. – 596 с.
7. Мельник Р. С. Система адміністративного права України : монографія / Р. С. Мельник. – Х. : Вид-во Харків. нац. ун-ту внутр. справ, 2010. – 398 с.
8. Оніщенко Н. М. Проблеми поняття, сутності та природи права / Н. М. Оніщенко // Часопис Київського університету права. – 2009. – № 4 – С. 4–9.
9. Пархоменко Н. М. Основні концептуальні підходи до визначення права в сучасній українській юридичній науці / Н. М. Пархоменко // Альманах права. Праворозуміння та правореалізація: від теорії до практики. – 2011. – Вип. 2. – С. 42–47.
10. Скакун О. Ф. Теорія держави і права : монографія / О. Ф. Скакун ; пер. з рос. – Х. : Консум, 2011. – 656 с.
11. Тюшка А. Правосуб'єктність Європейського Союзу та Європейських Спільнот у класичних теоріях та сучасних експланаціях / А. Тюшка // Вісник Львівського університету. Серія “Міжнародні відносини”. – 2008. – Вип. 23. – С. 185–198.

12. Detterbeck Steffen Allgemeines Verwaltungsrecht mit Verwaltungsprozessrecht / Steffen Detterbeck. – München : Verlag C. H. Beck München, 2006. – 612 p.
13. Malona S. B. The Status of Sports law in Ukrainian Legislation / L. Biletska, S. Malona / Newsletter of Precarpathian University. physical culture. 2015. Issue 21. 168 p.
14. Maurer H. Allgemeines Verwaltungsrecht. Verlag C.H. Beck, München, 2004. – 853 s.
15. The value of the London 2012 Olympic and Paralympic Games to the UK tourism [Електронний ресурс] Режим доступу : http://www.visitbritain.org/Images/VB%20VL%20Tourism%20Impact%20Study%20-%20exec%20summary_tcm29-15220.pdf.

References:

1. Andriiv V. M. (2009) “Theoretical and legal approaches to understanding the essence of law”, *Forum prava*, vol. 1, pp. 11–15
2. Banchuk O. (2015) “The views of Ukrainian representatives of the theory of social law on the problem of demarcation of public and private law”, *Pravo Ukrainy*, vol 2, pp. 118–120.
3. Beno M. (2006) “Influence of the theory of public administration on the development of administrative law (example of France and Poland)”, *Zakonodavstvo Ukrainy. Naukovo-praktychni komentari*. vol 7, pp. 8–12.
4. Levytska N. (2012) “Normative-legal institute: the general theoretical characteristic”, *Visnyk Lvivskoho universytetu. Seriya yurydychna*. vol. 56, pp. 24–29.
5. Malona S. B. “International regulations on the social protection of athletes”, *Teoretyko-metodychni osnovy orhanizatsii fizychnoho vykhovannia molodi: Materialy IV Vseukrainskoi naukovo-praktychnoi konferentsii*, pp. 292.
6. Malona S. B. (2013) “Legislative regulation of social relations in the field of physical culture”, *Naukovo-pedahohichni problemy fizychnoi kultury* / *Fizychna kultura i sport*, vol. 5 (30)13, pp. 596.
7. Melnyk R. S. (2010) “The system of administrative law of Ukraine: a monograph”, *Vydavnytstvo Kharkiv. natsionalnyi universytetu vnutrishnikh sprav*, pp. 398.
8. Onishchenko N. M. (2009) “Problems concept, essence and nature of law”, *Chasopys Kyivskoho universytetu prava*, vol.4, pp. 4–9
9. Parkhomenko N. M. (2011) “Basic conceptual approaches to the definition of law in modern Ukrainian legal science”, *Almanakh prava. Pravorozuminnia ta pravorealizatsiia: vid teorii do praktyky*. vol. 2, pp. 42–47.
10. Skakun O. F. (2011) “Theory of state and law: monograph”, pp. 656.
11. Tiushka A. (2008) “The legal personality of the European Union and European Communities in classical theories and modern explants”, *Visnyk Lvivskoho universytetu. Seriya “Mizhnarodni vidnosyny”*. vol. 23, pp. 185–198
12. Detterbeck Steffen Allgemeines Verwaltungsrecht mit Verwaltungsprozessrecht / Steffen Detterbeck. – München : Verlag C. H. Beck München, 2006. – 612 p.
13. Malona S. B. (2015) “THE STATUS OF SPORTS LAW IN UKRAINIAN LEGISLATION”, Newsletter of Precarpathian University. physical culture. Issue 21. 168 p.
14. Maurer H. Allgemeines Verwaltungsrecht. Verlag C.H. Beck, München, 2004. – 853 s.
15. The value of the London 2012 Olympic and Paralympic Games to the UKtourism http://www.visitbritain.org/Images/VB%20VL%20Tourism%20Impact%20Study%20-%20exec%20summary_tcm29-15220.pdf.

УДК 796.022.012.3-057.874 “465.12/.17”

Андрій Мандюк

ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ СПОРТИВНИХ МАЙДАНЧИКІВ ШКОЛЯРАМИ ДЛЯ ЗДІЙСНЕННЯ РУХОВОЇ АКТИВНОСТІ ПІД ЧАС ДОЗВІЛЛЯ

Дослідження здійснено з метою визначення специфіки використання спортивних майданчиків школярами 12–17 років для здійснення рухової активності під час дозвілля. Контингентом досліджуваних були учні загальноосвітніх шкіл м. Львова віком 12–17 років, які приймали участь у соціологічному опитування та педагогічному спостереженні. Педагогічне спостереження проводилося на відкритих спортивних майданчиках м. Львова. У ході дослідження здійснено оцінку функціонального стану відкритих спортивних майданчиків м. Львова.

У результаті дослідження визначено найпопулярніші серед учнів види спортивних споруд, основну мету відвідування спортивних споруд учнями та фактори, які перешкоджають використанню оздоровчо-спортивної інфраструктури.